

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XVII.****Blaj, 23 Februarie 1907.****Numărul 7.****Situația guvernului.**

Guvernul acesta e fără părechie. Decând a ajuns la cârma țării nu ne mai slăbește din senzații. Nu-i mirare, că atențiunea țării e într'o încordare continuă, că în comitate, în prefecturi, în școală, în casarmă, în piață, în teatru, pretotindenea oamenii așteaptă nemâncați, nedurmiți senzația, ce va sosi cu poșta de mâne. Ne vine a crede, că nici nu mai suntem în Ungaria, ci chiar în lumea senzațiilor, în America.

Să continuăm deci și noi. Pe Polonyi G. cu partea lui de leu din scandalele zilelor trecute, l-am parentat. De atunci a venit Kossuth pe arenă și invinuirile, ce i-să aduc lui, varsă o tristă lumină asupra întregului guvern.

S'au furat anume trei acte oficioasă, de o extremă însămnătate politică, dela oficiul de contabilitate al statului. Hoțul a fost un funcționar *Hajdu Gyula*, care a mărturisit, că actele le-a luat pentru ale pune la dispoziția lui *Lengyel Zoltán*, care, în procesul cu Polonyi, le poate lua folosul. *Lengyel* a fotografat

actele. Guvernul, ca să nu să producă o iritație mai mare în țară, s'a grăbit a depune actele respective pe biroul dietei, unde au stat spre vedere publică. Actele acestea conțineau lista acelor foi, cari primeau paușale dela guvern, dela 10,000—1000 Cor., pentru „diferite anunțuri ale căilor ferate.” Suma acordată foilor este de 123,000 Cor. anual. Afară de paușalele acestea regulate, „*Friss Ujság*” a primit încă 16,000 sub rubrica de „paușal pentru publicații,” iar *Egyetértés* 25,000 cor. paușal special. Dar și mai senzațional este, că ministrul Kossuth a dat lui *Méray-Horváth* un stipendiu de 50,000 Cor. (10,000 cor. la an), ca să facă „studii sociologice” în străinătate. Să știe însă, că *Méray-Horváth* a fost acela, care a avut rolul cel mai de frunte și partea leului, ca coaliția să poată ajunge la putere. *Budapesti Napló*, judecând după acestea, zice, că coaliția s'a folosit de toate mijloacele, ca să ajungă la cârmă.

Să începe însă a se ventilă și modul, cum au întrebuițat fondul de dispoziție guvernele anterioare. Scandalele așadară vor urmă înainte.

Ce denoată toate acestea? Aceia, că deși guvernul actual este cel dintăiu guvern „național,” „cel mai cinstit” guvern cum îi zice o foie, și deși are la spate o majoritate coaliată puternică, nu să bucură de simpatiile acelea, de care ar crede cineva, că trebuie să le aibă orice guvern Kossuthist. Nu numai, că o mare parte a opiniei publice maghiare nu dă semne de simpatie pentru acest guvern național, dar îl defaimă și-l compromite înaintea țării și a lumii întregi. Pe Polonyi, puternicul ministru de justiție, l-au izgonit din fotoliul ministerial, acum e Kossuth la rând și apoi ce mai ștă, că ce mai aduce ziua de mâne. Și e foarte verosimil, că guvernul de mult s'ar fi dus, dacă și-ar fi rezolvit problemele, la cari s'a angajat, între cari e primo loco votul universal. Așa deocamdată și Curtea din Viena se ferește de a se produce o criză mai mare.

Dar scandalele acestea nu au clătinat numai bazele guvernului, ele a zguduit puternic și legăturile dintre diferitele partide coaliat. Să știe, că pe Polonyi l-a silit să se

FOIȚĂ.**În clasa cultă.**

— povestire originală, scrisă pentru „Unirea”
de *Ioan Agârbicean*. —

(Continuare.)

3

Barbu stătă o clipă cu condeii în mână. De bună seamă trebuie să fie doamna ori domnișoara Munteanu, căci din casa lui au ieșit. Așa! El nici nu știuse că Dlul are și familie, și încă o fată mare. — Dar gândurile i-se opriră deocamdată aci și scrie cu zor mai departe, c'avea o referadă lungă cât toate zilele. Și un stil, — doamne un kilometru dela un punct până la altul. Și Barbu nu putea serie așa numai cuvânt după cuvânt. El trebuia să știe întâi înțelesul frazei; altfel greșă tot la a două vorbă.

Abia într'un târziu îi veniră iarăș în mînte doamnele, cari nezmintit mergeau la plimbare. Când mai avea câteva șire până

să termine, se oprî deodată foarte incurcat și se sculă dela masă. Merge la fereastă, se uită bine la casă, la curte, la porțiță. Cum se poate ca dl Munteanu să-l primească în cancelarie, să-l țină în slujbă, și familia lui să nu-l cunoască încă? Pentru ce nu-l va fi prezentat dsa domnișoarei și doamnei?

Dar fără să-și mai răspundă la întrebările acestea, își ia pardesiul din cui, căci se întunecase, învârti cheia, și ieși și el pe porțiță.

Afară pe trotuar lumea începuse să mișune, o lume cu totul deosebită de ceea văzută la amiază. Toilete ușoare de vară, așa de ușoare de par'că plutesc în aer, cuprind trupuri tinere, zvelte, pline de viață. Obrajii fragezi rād, par'că nu pentru ca să fie și mai frumoși, ci ca să desăvârșască sara aceasta dela sfârșitul lui August. Lumina blândă, și totuș par'că ucigașe a lunei pline, se coboară ca o binecuvântare plină de mângâierea celui „Vechiu de zile.” Dinspre parc adiau suspinele muzicii, și trecătorii se îndreptau într'acolo.

Barbu se lasă dus de vârtejul de-afară. Pentru dănsul eră ceva nou muzica aceasta sara la parc, căci gimnazul și-l făcuse într'un orașel mic, unde sara vedeă numai cirezile de vaci și bivoli cum veniau sculând nori de prav, — iar cât a stat la universitate nu s'a mișcat din odăița lui de lângă cărți, pe așa vreme. Trupul lui se învioră, și un zimbet de indestulare îi lumina din față și din ochi. A tot auzit el de lunatici, dar nu și-a putut închipul cum vor fi oamenii aceștia, până ce nu a văzut pe „primașul” țiganilor de aci. Uscat, ca o scândură, cu grumazii și capul culcați pe vioară, cu ochii închiși de jumătate, Barbu eră convins, că acesta nu cântă pentru cei de față, ci de dragul lunii și-a cerului dulce, care se coboară până'n inima omului par'că.

Părechi se plimbă ușoare, unele tainice, altele rizând sgomotos. Barbu deprinde destule cuvinte românești, și cum trece mereu prin mulțime, simte c'asa ar fi de bine să aibă un prietin, pe care să-l întrebe despre lumea ce n'o cunoșteă, să schimbe și el o

retragă, pășirea energică a contelui Andrassy, care însă a jignit mult partidul independist. Și iarăș descoperirile senzaționale ale lui Szikcsák, cu privire la raporturile partidului poporal față de naționalități, au provocat mare rezolvare între 48-ști față de poporali.

Deocamdată însă trebuie să steie legați deolaltă, pe lângă toate scandalele, ce să țin lanț în zilele din urmă. Lumea întreagă petrece cu încordată atențiune ceea ce întâmplă azi în Ungaria. Unii rād, alții compătinesc țara aceasta bogată și binecuvântată de Dumnezeu, până când prin Antwerpen să lățește știrea, despre o revoluție ce ar fi în curgere în Ungaria.

Dar pe cine să-l doară capul de prestigiul țării în acestea zile de scandale europene? Domnii ministrii sunt veseli că au ocupat fotoliul roșu și nu bucuroși să ocupă cu gândul de a se despărți de el.

Din dieceza de Orade. — Ca completare a raportului publicat la vremea sa despre decursul conzistoriului plenar al diecezei oradane, ținut la 24 Dec. 1906, adaugem următoarea notiță, extrasă din primul cercular diecezan: se spune adecă că între obiectele discutate și decretate în acel Conzistor a fost și „sprijinirea ziaristicii noastre în deosebi a aceleia cu caracter greco-catolic“.

Această hotărâre ne umple de bucurie, cunoscută fiind dragostea, pe care preoțimea

diecezei de Orade (și în parte și a celei de Gherla), o arată față de ziaristica străină. Urmarea acestei alipiri, e dăunătoare, nu numai simțului național românesc, ci și limbii și peste tot chipului corect de a-și manifesta prin grain gândirile. De aci urmează instrăinarea aceea așa de mare față de mișcările obștei românești; de aci bucuria noastră, când vedem pe un preot — din acele părți — luând parte activă la viața românească națională. Sunt numai câteva foile românești cu caracter pronunțat greco-catolic, sau mai corect cu caracter românesc unit, și de sigur e un eveniment, când cetim în acele scrisori unui frate din acele părți, durere, așa de depărtate și străine de noi. „Unirea“, „Răvașul“ și „Păstoriul Sufletesco“, iată această treime, care ar putea foarte bine fi sălășluită în casele tuturor preoților, mai bine de zeci de ori ca „Magyar Állam“, ca „Aikotmány“, ca „Herkó Páter“, sau altele, cari nici nu cultivă dragostea, bunăînțelegerea și frăția creștinească, cu tot caracterul lor catolic, fără mai mult dușmănia și ura.

Mai întâluim în acest cercular încă un lucru mai momentuos, pe care trebuie să-l însemnăm aci: „cauza ameliorării salarelor profesionale dela gimnaziul din Beiuș, prin ajutor din bugetul țării“.

Cuvintele cercularului sunt următoarele: „Iar pentru însămnătatea deosebită a lucrului, am ținut a aduce la cunoștința Conzistorului plenar și cauza. — deja rezolvată în ședințele ordinare ale Conzistorului episcopesc, ca ceea ce eră legată de termen. — ameliorării salarelor profesionale dela gimnaziul din Beiuș prin ajutor din bugetul țării — unde contribuim și noi toți — dar numai în înțelesul regulamentului dat spre acest scop de Înaltul Minister de culte și instrucțiune publică, și numai pe lângă declarația expresă, ce am făcut-o Ministerului, că ajutorul oferit li

primim numai până atunci, până când acela se va împărți pe baza și în sensul numitului regulament. Sub această rezervă am declarat, că reflectăm la ajutorul de sub întrebare, deoarece, atât după a noastră, cât și după părerea ce am primit-o, în absența Excel. Sale Domnului Mitropolit, dela Preaveneratul Conzistor Metropolitan din Blaj, condițiunile puse nu sunt îngreunătoare.“

Asta o reproducem, pentruca să o știe și confrății dela „Lupta“, cari s'au grăbit a scrie contra Episcopului dela Orade, ca și cum acesta ar fi lucrat contra intereselor neamului nostru, nu ar fi ținut seamă de toate rezervele cuvenite.

Să ni-se ierte constatarea ce trebuie să o facem, e o grabă bolnavă în ziaristica noastră de a-se pronunța totdeauna în chip defavorabil pentru toate actele Episcopilor noștri, ca și cum numai noi am fi cei mai slabi naționaliști, ca și cum noi am fi gata a-ne da tot ce avem pentru o congruă. Deși un cercetător obiectiv ar constata cu ușurință tocmai contrarul. De-o parte fariseismul cel mai detestabil, iar de cea parte sinceritatea și idealismul în toate.

Repetim ceea ce am spus și de altă dată: fiecare să măture înaintea casei sale!

Alegerea dela Bocșa. — Corespondenții ziarelor străine cari au luat parte la alegerea dela Bocșa, au dus cu sine material bogat pentru libertatea alegerilor la noi.

Amănuntele ce zi de zi sunt cunoscute pun în plină lumină nespusul terorism ce s'a făcut față de alegători pentru a asigura reușita ovrenului Weisz, un bărbat foarte inteligent, care deși scrie nemțește, totuși scrie totdeauna în spirit foarte patriotic, — e caracteristica ce i-o face o foaie maghiară.

vorbă cu cineva. Nu eră de firea lui vorbăreț, dar în seara aceasta mândră, uitându-și de cină, de studiat, de cancelarie, simțea ceva deosebit în sine, ce se trezise așa ca din senin, umplându-i sufletul cu lumină.

Dar de-odată bagă de seamă, că vede pe cineva cunoscut. Da! Eră d-na Munteanu, dar se plimbă cu cineva care nu samănă cu avocatul Muntean. La început îi veni gândul zmintit să meargă înaintea ei să-i spună: „Doamnă sunt tinărul care lucrează în cancelaria domnului avocat Muntean!“ Dar se resgândi de-odată, și pleacă hotărât într'altă parte. Ar fi o prostie din partea lui! Și ce și are el cu dânsa, după ce bătău-s'o nici nu l-a prezentat ei și fetei.

Și gândul încrunțat din cancelarie îi veni iar. Pentru ce nu l-a prezentat șeful? Dar în sunetul nou al muzicii, în lumina albă, moale a lunii, el, își dădu grabnic un răspuns „Ei vezi, sunt de ieri în cancelarie, nu s'a putut așa de'ngrabă, mai este vreme.“

* * *

În câteva zile Ilie Barbu cunoscu destul de bine orașul, avea și câțiva tineri cunoscuți, dar mai ales îl cunoșteau pe dânsul ceilalți tineri și familiile de român, și-l știau că-i student în drepturi, cancelist la avocatul Munteanu. Dar el avea lucru destul ca să nu bage de seamă aproape nimic din jurul său, și pe de-asupra eră îngrijit că nu se va putea înscrie la Universitate, neavând

banii de lipsă totii. Eră trecută jumătatea lui Septemvrie și el stă încă în cumpănă: să ceară de-acasă ori dela Munteanu pe două luni înainte? În sfârșit totuși se hotărî pentru gândul din urmă.

Acestuia, când îi amintî de banii dați înainte, îi licări din ochii mici aceeaș — ah, numai acum văzu Barbu că-i răutate, — aceeaș lumină bolnavă. Ilie pâlî, i-se uscă dintr'odată gâtul, și numai atâta-i zise:

— „Nu face nimic dacă nu poți, mă ajut eu altcum!“ Se îndreaptă spre ușe, căci simțea lipsă de o undă mare de aer proaspăt, curat. Dar Munteanu își șterse din ochi lumina aceea, ca și când ar fi luat-o cu mâna.

— „Ei, uite-aici! Nici n'am zis o vorbă, și dta te superi. N'am zis că nu-ți dau, că nu te ajut, dar să crezi îți vor trebui mai mulți bani cum crezi dta! N'ai pus călătoria, trei-patru zile în capitală. Ce vrei, nu-i merge cu mâna goală! Îți scriu un cambiu și ridici banii dela bancă. Mai aște dta un prietin să-l scrie. Ar fi de-ajuns subscrierea mea, dar pentru ținerea formei, trebuie. Faci un cambiu de câți bani ai lipsă! Ce sfântu! doar suntem români cu toții și trebuie să ne ajutăm.“

Ilie Barbu n'a avut de-a face cu cambii în viața lui. Nu înțelegea cum un om, care poate să ajute dela dânsul pe cineva, nu o face. Și doar nu cerea pomană! O, dac'ar fi crezut Munteanu că-i trebuie mila lui, astăzi i-ar părăsi cancelaria. Dar chiar șeful arătase,

că nu i-s'a părut cererea lui o milă, altfel nu l-ar fi îndreptat la bancă. Așa dar setea de bani e la mijloc? Dar nu cerea decât plata lui să i-o deie înainte. În sfârșit, cu banca da! Bine c'a pomenit de bancă. Acolo el își pune omenia sa chizeș. Vor vedea toți că el ține la cinstea sa, și va fi harnic să-i plătească!

Tulburat de gândurile acestea, și neștiind bine ce să creadă despre șef, se întoarsă dela ușe la masa de scris, și privi gânditor la hârtii.

— „Nu mai stă în cumpănă. Adu un cambiu, îl scrii dta și eu, apoi încă unu, și s'a isprăvit. Ridici banii ca din ladă. Hei doamne! Câți s'au ajutat astfel, oameni cari acum au trecere în lume, și cântar greu la vorbă.“

— „Ba nu dle avocat, nu voiu să te supăr cu nimic. Am crezut că poți să-mi dai înainte plata pe două luni. Dacă nu se poate, voiu face eu altcum!“

— „Așa! Dvoastră credeți că dacă-i cineva avocat odată, toate vin de-agata și banii stau grămadă. Las' vei ajunge și dta odată avocat și-ți vei schimba ideile. Adu cambiul și-l voiu iscăli încă astăzi.“

Barbu, fără să-l privească, răspunse hotărât:

— „Nu dle, nu pot primi bunăvoințele. Să ierți, dar nu pot.“

Munteanu rămase cu ochii zgâiți: nu știa de-i mânie, dispreț, ori răs prost ce se

S'au dat sute și chiar mii pentru un vot, sau pentru o rămânere acasă. S'au oprit bărbații de încredere a candidatului naționalist dr. Braniște, de a comunica cu alegătorii lor, de a-le comanda trăsuri, alegătorii lui Braniște au fost ținuți în frig și nea și șicanați în tot chipul, sute de jandarmi patrulau prin comune, opriau ori ce comunicație între naționaliști, închideau pe inteligenții noștri cari lucrau în interesul lui Braniște, etc. etc. Ar trebui să facem un lung pomelnic de tot ce s'a născocit pentru zădărnicierea reușitei candidatului naționalist. Acest rezultat eră de altcui de prevăzut, după răspunsul, așa de cinic a ministrului Andrassy dat la interpe-lația dep. Brediceanu.

Ne putem închipui ce va fi la celelalte alageri.

Chestiuni școlare.

Di Traian Șuteu, învățător în Morlaca. În articolul „Chestiuni școlare” din nrul 5 al „Unirei” citează un pasaj din o scrisoare a unui preot „altfel preot”. Din acel citat iese, că un preot e în contra ridicării salariului învățătoresc, din cauză, că învățătorii ar vrea să trăiască prea domnește. — Dacă dl Ș. ar fi fost sincer, cum spune, că ar vrea să fie, ar fi citat întreagă partea din scrisoare, referitoare la mișcarea învățătorilor pentru îmbunătățirea sorții materiale. Dar dl Ș. nu a fost sincer, ci citează un citat din scrisoarea mea. — În scrisoarea, din care citează dl Șuteu, eu i-am spus părerea mea despre trei părți ale mișcării învățătorilor: 1. Despre supărarea lor, pentru că în șematismul arhid. din 1906 nu li-s'a pus înaintea numelui cel puțin: „Domnul”, ci să spună simplaminte: „docente: N. N.” — I-am spus, că aici au fost învățătorii cam ridicoli. Azi

când toată lumea e în contra titlaturii su-nătoare, ei cereau titlaturi mari. În România un Ministru să mulțumește cu „domnule”, pe când un învățător se plângea în „Foaia Poporului”, că protopopul „când îi scrie, nu-l intitulează „Preastimat” sau „Preaonorate”. (În supărarea lor au scris învățătorii și ne-adevăruri. A scris unul, că în Șematismul amintit și cel din urmă preot are înaintea numelui „Multonoratul”, ceea ce nu cred, că poate probă). — 2. I-am scris despre foaia, ce vreau să o înființez, spre a-și apăia interesele. Referitor la aceasta am zis, că înainte de a întemeia cineva o foaie, trebuie să se gândească, că cine o va redacta, cine o va scrie, cine o va ceta și cine o va plăti? (Astea i-le-am scris înainte de a decide înființarea foii!) I-am scris, că pot cere ospitalitatea unei foi pentru afacerile învățătorilor, dar nu găsesse eu cale înființarea unei foi nouă, deoarece nu va avea viitor. — Puțină vreme și se va dovedi, dacă am avut drept, sau nu. Părerea mea e și acum, că învățătorii ar trebui să sprijinească foile pedagogice ce sunt: „Foaia Școlastică” și „Vatra Școlară” și dacă le vor sprijini pe aceste, cum să cuvine, atunci ar putea și acestea să corespundă așteptărilor. — Învățătorii noștri înă au decis înființarea unei foi speciale, și au în-sărcinat pe dl prof. Domide cu redactarea ei. Bine ar fi să vie pe lume și să trăiască noua foaie, dar eu sunt cam pesimist în ce privește ziaristica. Una ași dori. Dacă va apărea noua foaie, să nu publice articoli, prin cari să înăsprească relațiile dintre învățători și directorii lor. — 3. În rândul al treilea i-am scris dlui Ș. că eu n'am cerit nici un articol cinstit scris de un învățător referitor la salariu. Eu recunosc necesitatea îmbunătățirii sorții lor, dar nu am aflat în scrisoarea nici unui învățător spus curat adevăratul motiv, pentru care trebuie să li-să mărească salarele. Și asta

trebuie s'o recunoască și dl Ș. deoarece și articolul său din urmă ne-o dovedește. — Unii s'au asemănat, în ce au scris, cu servitori, cu birșiți, etc., uitând, că nu remunerația, ci demnitatea oficiului trebuie prețuită în primul rând. Unul a zis, că lovește în cap pe cel ce va zice, că nu trebuie să li-se dea plată mai multă; altul a amenințat cu grevă, dacă nu li-se mărește salariul. — iar alții spun, că relațiile vieții sociale reclamă mărirea salariului. Din toate astea reiese, că învățătorii vreau cu orice preț leașa mai mare, și cu deosebire din provocarea la relațiile vieții sociale reiese, că le-ar plăcea să trăiască cam domnește. Așa a înțeles cineva din ce au scris, și eu spunându-i acestea dlui Ș. am citat, ce a zis acel cineva, și ce pune dsa ca părerea unui preot, aruncându-mă astfel în primejdia, de a fi lovit în cap! — Eu i-am scris, că mi-ar fi plăcut, dacă vre-nu învățător ar fi arătat, că înăși împlinirea oficiului reclamă îmbunătățirea sorții materiale. Și i-am scris, că ar fi trebuit să se zică cam așa: „ori cine trebuie să recunoască, că noi dacă vrem să fim prețuiți de alte popoare, trebuie să mergem alături cu ele pe calea progresului. Ca să se poată face aceasta, trebuie să grijim cu deosebire de școală și de învățători. Am ajuns acum să avem învățători mai buni, deoarece au început cei chemați să aleagă cât de cât la primirea în preparandii. Dar cu toate, că învățătorii sunt buni, totuși nu pot face spor mult, deoarece ei nu sunt numai ai școlii. Din cauza salariului celui mic, care nu le ajunge pentru traiul la cei cu familie, sunt siliți unii să lucreze ei înșiși pământul, alții să fie agenți la diferite întreprinderi, alții să scrie șire la notari, etc. Răul acesta trebuie delăturat. Trebuie să facem, ca învățătorul să fie numai al școlii, și asta o putem face, dacă îi dăm un salariu, prin care să i-se

arăta în luminile lui galbene și mici. Dar nu se putea miră în de-ajuns, cum tinărul acesta, care n'are nici un sprijin, care-i numai de douăzeci și trei de ani trecuți poate să se arete atât de tare, atât de superior pur'că. Gândi că-i numai o apucătură alui Barbu, și-i oteri din nou iscălitura sa.

Nu-i nici un motiv de supărare, dle avocat, dar nu primesc.

— Ei și pentruce nu, m-aș ruga să-mi spui?

— Pentru că nu pot. În sfârșit nu te bag nici pe dta într'o daraveră neplăcută.

— Dar nu capeți altfel banii tinere, și-ți perzi semestrul. Să te tot miri de așa încăpăținare.

Dar Barbu nu mai zise nimic, ci în două zile eră gata cambiul cu iscălitura sa, a tată-s'o și-a unui om din sat.

Dela înscriere s'a întors mai în grabă decât crezuse Munteanu. Iși aduse și câteva cărți nouă și notițe de cursuri. Acum putea să învețe în tihnă, în odaia lui, la lumina prietina a lămpii. În cești doi ani din urmă nu mai avea examene de făcut, dar se pregătea cu temei pentru ceva: când se vor implini cinci ani dela terminarea gimnazului, să iee licența. Apoi un an de praxă, de care, har Domnului făcea și acum destulă, — și cenzura. Va putea atunci în sfârșit să mai ușureze și el din greutățile celor de-acasă, că doamne multe-s, mai ales în

vremea din urmă decând a început să scază din puteri bătrânul Barbu.

Avea darul să învețe ușor, și în curățania inimii sale mulțămia lui Dumnezeu că i-a dat așa o minte, aducându-și aminte de alții, cari se mândresc pentru asta și despretnesc pe cei mai tociți la cap. Avea timp cu tot lucrul din cancelarie și cu studiarea, să mai iese pe-afară. Și dacă ieșiă odată trebuia să între în lume vrând-nevrând.

Locul unde merse mai întâi, fără să-l conducă cineva, a fost casina românească din oraș. Câte planuri frumoase își făcea el până eră în capitală, cum va fi de bine într'un oraș de provincie, când, după ce-și va termina tot ce are de isprăvit, — va merge la casină, va ceta foi și reviste, și va auzi discuții interesante și cuminți a celor de față asupra chestiilor de viață ce agită nația noastră.

S'a încurcat el puțin prin uliți laterale, până ce-n sfârșit a aflat-o. Fără să-și deie sama, simți o stială mare, când trebui să între, și ori cât își cunoștea sufletul său totuș îi părea că el poate să pățască vre-o rușine, intrând în vorbă cu atâta bărbați deștepți ce vor fi aicea. Îi vor pune întrebări, îl vor provoca să-și deie părerea, și el nu va ști ce să răspundă. Dar nu! Știe Barbu ce va face: se va pune într'un colț, se va face că-i foarte adâncit în cetitul vre-unei reviste, și nu-l luă nime în seamă.

Cu gândul acesta urcă treptele, deschise sfios ușa și intră în vârful degetelor. Avea presimțul că-i iar student în gimnaz și intră în clasă când eră profesorul acolo. Dar în odaia în care intră nu eră tipenie de om. Privi la cuere, nu eră nici o pălărie, nici un baston. Dar poate să fie în odaia vecină, căci acolo se aud pași.

(Va urma).

Păr. Nicolau Nilles, S. I.

În 30 Ian. în vrăstă de 79 ani a închis pentru totdeauna ochii, în Innsbruck, păr. iesuit Nicolau Nilles, al cărui nume nu va fi necunoscut cetitorilor „Unirii”, cari vor fi urmărit cu atențiune „Cestiunile din dreptul și istoria bisericeii românești, mai ales a celei unite”, publicate în partea ei științifică, din partea adurmitului în Domnul Dr. Grama și a actualului canonic Dr. Bunea.

Mai ales scrierea lui: Symbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris Coronae s. Stephani, publicată cu ajutorul academiilor de științe din Budapesta și București, va rămânea ca monument — aere perenius — în Biserica ale cărei începuturi le-a luminat, publicând o mulțime de documente referitoare mai ales la actul unirii cu Roma a Românilor din Transilvania și Ungaria, culese cu străduință de fier de prin arhivele Vienei, Budapestei, Romei etc.

asigure un trai modest". Aşa i-am scris eu și dacă în forma asta reproducea dl Ș. cu un aveam nimic de zis.

Fiindcă am intrat în vorbă vreau să-mi spun și părerea referitoare la această chestiune. Eu socotesc, că această chestiune e foarte periculoasă și de aceea ar trebui ca foile să fie cu băgare de samă, când publică ceva referitor la aceasta. Când învățătorii românești se provoacă la cei dela școlile maghiare, fie de stat, fie romano-catolice fie reformate, uită un lucru, și anume, că aceia sunt învățători la școlii *magiare*. Mișcarea pentru ridicarea salarelor au început-o învățătorii romano-catolici și reformați, cari au trimis și deputațiuni la Ministrul instrucțiunii. Aceștia pot cere sprijinul statului fără aici o primejdie, dar la noi e altceva. Prin aceea că cer învățătorii, „că unde nu se poate ridică salariul de comuna bisericească, să se ceară ajutor dela stat“, ne aruncă școala în mâna statului, și cum e azi înțeles „statul“ o știm cu toții. — Unde e ajutor de stat și acum stăm destul de rău, și asta o știu mai cu samă învățătorii. — Știu învățătorii bine, cum îi place inspectorului să spună, că nu-i mulțumit cu progresul din limba maghiară, și amenință cu subtragerea ajutorului. Aproape toți învățătorii la astfel de amenințări, — răspund cu o străduință enormă în propunerea în limba maghiară, prin ce să primejduiește progresul din alte obiecte. — Acuma cu ordinațiunile lui L. kás stăm așa de rău, încât să iveste întrebarea pusă când ne amenința proiectul de lege al lui Berzeviczy, oare merită, ca bisericile noastre să mai susțină școalele? Și de vor merge lucrurile, ca de vre-o câțiva ani, peste puțin va trebui să răspundem, că *nu merită*. Și învățătorii noștri grăbesc sosirea acestui timp! — Zie multi, că și în școalele fără ajutor e excepționat progresul în limba maghiară,

și așa e tot atâta dacă e ajutor, ori nu! Nu-i tot atâta! În școalele fără ajutor excepționează progresul în limba maghiară, dar nu are cu ce să *amenințe*, și așa școala rămâne tot românească! — Iată pentru ce am zis, că această chestiune e foarte periculoasă, și în acest înțeles cred că vorbește „Răvasul“ de *zvârcoliri primejdioase*. Învățătorii noștri cu ce scriu ei, și cu pretenziunea de a cere ajutor dela stat, îmi fac impresia unuia, care legat la ochi e silit să se coboare de pe un munte în fuga mare. — Di Ș. chiar și în articolul din urmă dă probe de „zvârcoliri primejdioase“, când scrie, „ori și ce corporațiune ori și ce instituțiune, dacă nu ne va câștiga ne noi, nu va avea nici o influință asupra poporului. Și dacă aceasta nu am putea-o face cu poporul maiorean, o putem face cu cel minoran *pe care dacă ne trage inima, îl putem forma, cum nouă ne place*... „Dacă nime nu să îngrijeste de noi, dacă suntem tractați ca niște fii mașteri, ne vom ajura noi pe noi. Ne vom crește unul pe altul și ne vom da mâna de ajutor unul altuia. *Toți ca unul și unul ca toți: Noi prin noi*“.

Nu așa ar trebui să scrie și să amenințe. Trebuie lăsate Or. inariatele ca eu totul libere să rezolvească această afacere, cum cer interesele bisericii și ale neamului.

Făgăraș, la 13 Febr 1907.

Octavian Popa,
preot.

REVISTE.

Budapesta. Numele de „Gvernul cel mare“ al grupeii coaliționiste ce guvernează s'a schimbat în nume de batjocură. Atâta murdărie po-

litică nu a comis nici un guvern, cu adevărat în aceasta merită numele ce i-l'au dat bunii patrioți.

Coaliția care astăzi e la putere merge spre descompunere, deja să simte mirosul. S'au deslănțuit nouele porniri dușmănoase a căror urmare firească e moartea faimoasei coaliții.

Rusia. Acolo să apropie de sfârșit alegerile de deputați pentru дума. Pe întreaga linie au învins partidele opoziționale actualei formule de guvernare.

În Odessa în decursul alegerilor s'au întâmplat mari neorândueli. — Societatea rușilor adevărați a aranjat o sărbare publică care a fost un bun prilej pentru turburări sângeroase. În curs de două zile au fost omorâți și răniți mai bine de 250 inși cu deosebire jidovi.

Din Petersburg se scrie, că în cercurile guvernamentale din nou se vorbește de înscenarea unui program sângeros, cum fusese programul din toamna anului trecut. Comitetul ar fi prezentat deja ministrului Stolypin planul programului. Stolypin l-a aprobat în tăcere.

Nu numai ca istoric, ci și ca dogmatic, și canonist — dar mai ales ca liturgist a lăsat după sine scrieri, cari vădesc erudiția, spiritul ager și pietatea lui.

Între scrierile de felul acesta se înșiră câteva despre cultul s. Iuimi, câteva despre viața și onestatea clericilor, câte-va alte cărți de pietate, un comentariu despre proeniul Breviarului și a Missalului latin, câteva tractate mai mici despre cronologia și computarea sărbătorilor (păscălia), despre unirea bisericilor, despre liturgia slavă — un tractat (la an. 1885) despre *Ioan Stephan vodul Moldovei*, un comentariu juridic asupra actelor conciliului plenar din Baltimore etc. Ceeace se pare că i-a întemeiat renumele este însă opul din domeniul liturgic: *Heortologion seu Kalendarium manuale utriusque Ecclesiae* în 2 volume și în două ediții (la 1880—81 și 1896—7, în cari tractează raportul între feliuritele sărbători, adaugând o mulțime de observări de interes istoric cu privire la originea lor etc. Abia vei găsi al doilea op de felul acesta lucrat cu atâta acurateță, și cu atâta pricepere!

Într-o, notiță din Neamul Românesc (Nr. 78) Dl Iorga — acest om ce urmărește cu atâta zel și prefutindenea tot aceea ce ar putea să ne intereseze, închină memoriei lui Nilles un frumos prinos de aducere aminte a cunoștinții personale.

„L-am cunoscut acum vre-o cincisprezece ani în mănăstirea Iesuiților din orașul

unde era profesor. Un bătrân voinic, frumos, senin, bucuros de muncă și de viață. Știa multe, ținea lucrurile lui într-o desăvârșită rânduială și era foarte bucuros să poată îndatori pe ori cine. I-a plăcut că poate primi un Român în chilia lui plină de cărți, pe care că o văd și acum deschizându-se luminosă în dreapta unui gang de întunec ș. c. l.¹⁾

Întocmai l-am aflat și eu, înainte de asta cu vre-o 5 ani și ceva. Cu prilejul unui Societății, aranjat la Innsbruck, mi-am adus aminte să cercetez pe bătrânul Nilles acasă la el, în colegiul al căruia mândrie era aproape dela începutul aceuia, ca superior și profesor, mai târziu chiar ca rector, vreme de vre-o 15 ani. Cunoșteam chiar, câțiva dintre foștii săi elevi, între cari și Henric Abel, (Männerapostel von Wien), tot iesuit și el, la ale cărui conferențe din zilele de pe urmă ale postului paștilor se îngrămădiă floarea inteligenței Vieneze în biserica sf. Augustin.

L-am aflat acelaș, ca și Dl Iorga: un bătrân senin și îndatoritor, chiar și față de tinerul preot — pe bancile școalei încă — care venia de a Viena să-i reîmprospeteze amintiri vechi despre Blaj și oamenii lui, despre

¹⁾ Șiul ce urmează — despre lăcașul vesel și harnic al științii în marginea vechii superstiții și tirăniei triste, — nu îl mai înțeleg — tocmai din gura D-lui Iorga!!!

prânzul, în zi de post, la masa Mitropolitului Vancea, în sărbătoarea „Scaimbarii la facia“ — rostite aceste cuvinte așa pe cum se scria pe acelea vremuri — după toate legile etimologiei — mai ales în cărțile liturgice, pe cari le cunoștea cu deamăruntul și le folosea pentru Căldindarul său!

I-am amintit despre folosul cel mare al Simbolelor sale, despre aceia, cari au lămurit — pe urma lor — rostul bisericii românești unite, și dintre cari cunoscuse pe repausatul Dr. Grama. Și l-am întrebat dacă în ceasurile libere de pregătirea viitorilor preoți — ca profesorul lor de teologia morală — se mai ocupă și cu lucruri ce privesc istoria bisericii unei părți din neamul nostru.

În loc de răspuns mi-a atras atențiunea asupra rugării a doi elevi ai săi, cari tocmai veniau să-i ceară sfatul în chestiuni de știință preoțască. Acum sunt numai al acestora — așa-mi spunea.

Am ieșit dela el, cu sfiala credinciosului care a văzut pe unul dintre marii apostoli ai credinței și științei.

Colegiul său se va grăbi poate, cu prilejul împlinirii celor dintâi 50 ani dela întemeierea sa, să perpetueze și în marmoră amintirea aceuia, care a fost una din mândriile sale.

Mac.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. În ajunul Crăciunului s'a binecuvântat cu ceremonie frumosul clopoțel și turnuleț dela școală. Bătrânul, moș de 80 ani *Damian Mureșian* a făcut această cinste. O așa cinste a făcut și școalei din Boș. Notez, că e un bătrân sărac, n'are nici o avere, dela traiul său a tras bănuț de bănuț până ce a adunat cam 120 coroane, cu cari a cumpărat clopoțelele acestea pentru done școli. Dumnezeu să-i primească darul făcut! — Pentru lărgirea salei de propunere; ridicarea unui pridvor și coperirea școalei, au donat: Prez. ord. Cassa centr. 100 cor. (1903) Dr. S. Morariu adv. Cluj, 10 cor.; „Economul” 5 cor.; Dr. Ioan Vajda Cluj 10 cor.; Anonimus, Cluj, 1 cor.; V. R. Buticescu, Cluj, 2 cor.; Prof. I. Hăpșegănu, 2 cor.; M. Hodârnu, 2 cor.; Bazil Bașota, Cluj, 2 cor. Mii de mulțumite aduc cu umilință acestor binefăcători. Mai departe răspântească Dumnezeu cu bine următorilor creștini: Emil Rusu și Ioan Giolțian pentru facerea ferestrelor gratis, la biserică, precum și straua cant. și mai multe fesnice; Filuț G. Rotariu un potir și cădelniță cu 70 cor.; Pompeiu Pojar și soția notar, steluță, cuțit, linguriță la prosc. și mai multe broderii. Floarea lui Ioan Rotariu o măsurită frumoasă; Ana lui Partenie Marină o măsurită frumoasă; Verona I. G. Rotariu o măsurită și ștergare frumoase; Soția lui Samoilă Rusu 3 ștergare la icoane foarte frumoase; Văd. Marina Resor o pânzătură cerată frumoasă; Nastasia Rusu o măsurită mare frumoasă și un ștergar; Floare Găgoraș Ioan Mocanu și Lazar Giolțianu câte o icoană foarte frumoasă, mari și ramate precum și ștergare la fiecare icoană în preț de câte 12 cor.; Văd. lui Andrei Rusu 3 dvere frumoase. Susana Sănmărtinean Anica Miron și Maria Aitoean haine de administranți în preț de 25 cor. Vasile Rusu și Nic. Porutiu o sf. Evanghelie nouă cu 25 cor. Ioan Creț un dulap pentru hainele preoțești cu 25 cor. Vasilița Cenanu un rând vestimente foarte frumoase cu 160 cor. Ananie Cenanu un prapor roșu cu 24 cor.; Maria Aitoean un prapor și un crucifix cu 34 cor.; Aurelia Rusu o măsurită frumoasă și un prapor negru cu 34 cor.; Sebeni I. și soț. dela Turda 2 rânduri vestimente preoțești cu 140 coroane. Simeon Rotariu ca soldat două fesnice aluminium cu 25 cor.; Vasile Cassian haine preoțești roșii cu 70 cor.; Văd. Maria Cassian o cruce frumoasă 20 cor.; Ioan Rotariu și soția un prapor negru mare și foarte frumos în preț de 60 cor., precum și altor creștini, cari mereu împodobesc casa Domnului, și ajutură școala noastră, ce cu gren să susține în fața celei de stat. — Pata, la 22 Ianuarie n. 1907. *Mihail Hodârneu*, paroh.

Fondurile arhidiecezane. Se constată primirea următoarelor sume:

Colecta crucerului: Nic. S. Aron, Blaj, 1 cor. 84 fil. Parohia Chimiețnic (Tr. Ludoș), 12 cor. 10 fil.

Fondul subsidiar al preoților: Ioan Boeriu, Lechința, 10 cor. I. P. Papiriu, Siciu, 2 cor. Teodor Sas, Fărău, 6 cor. Andreiu Voda, Ormeniș, 5 cor.

Massa studenților: „Mureșiana”, Reghin, în amintirea lui Marcu Cetățian, 20 cor.; „Schinteană”, Tăure, 5 cor.; Teod. Sas, Fărău, 3 cor.; Andreiu Voda, Ormeniș, 5 cor.; Ioan Anca, Subpădure, 10 cor.; Iacob Pepenețiu, Veneția, 4 cor.

Fondul Internatului de fetițe: Teodor Sas, Fărău, 3 cor.; Avram Stoiian, Oarda-de-sus, 10 cor.; N. Pop, Blaj, 6 cor.; Ioan Bălan, Blaj, 10 cor.; N. S. Aron, Blaj, 4 cor.; Ioan Popa, Cergăul-mare, 18 cor.; Vasile Anghel, Lechințioara, 8 cor.; Ioan Anca, Subpădure, 10 cor.; Ales. Bărbulescu, Băla, 12 cor.

Blaj, 20 Febr. 1907.

Cassa centrală arhidiecezană.

Hymen. Dșoara *Eugenia Cristea* și dl *Aron Pop* oficiant la tren, logodiți.

Știri personale. Dl *Victor Macaveiu* profesor de teologie, a fost promovat Mercuri la universitatea din Viena de doctor în științele teologice — Felicitări călduroase.

— *Augustin Paul*, șef-redactor la ziarul „Lupta”, a fost numit secretar prim la legațiunea română din Budapesta. În urma acestei numiri, dsa a ieșit din redacția ziarului naționalist.

Știri literare. Însemnăm aci apariția următoarelor scrieri: N. Iorga, „Ceva despre Ardeul românesc și Viața culturală românească de astăzi”, doue conferințe, pag. 48, prețul 60 fil. — Tit Bud, „Tipic bisericesc”, ediția II. pag. 160, prețul 2 cor. 20 fil. — „Calendarul Sătenilor”, pe anul 1907, alcătuit de mai mulți feciori de săteni, anul IV. prețul 60 fileri. Are o colecție prețioasă de bucăți literare și sfaturi economice potrivite pentru săteni. — Dr. P. Oprisa: „Beniamin Franklin”, conferință, pag. 32, se vinde în favorul gimnaziului dela Brad. — Silvestru Moldovan „Șir nesfârșit”. Un mic capitol din viața foilor române din Ungaria, înșirând procesele și șicanările făcute ziaristicii noastre naționale în decursul anului trecut. — T. V. Păcățian: „Cartea de aur”, cuprinzând luptele politice ale Românilor din Transilvania și Ungaria, până la închiderea dietei dela Cluj (1868), au apărut patru tomuri à 10 cor.

„Consum” societatea comercială din Blaj, și-a ținut Sămbătă în 16 Februar a. c. a XV-a adunare generală. Bilanțul pertractat și publicat în aceasta foaie cu săptămâni înainte, este mai favorabil decât în ani precedenți. Meritul este al direcțiunii și îndeosebi al președintelui Rvdssmul *Gavril Pop*, care cu mâni tremurânde, dar cu inimă tinărească poartă, și vrea să ducă la izbândă steagul acestei societăți. Când vijeliile anilor trecuți i au subsăpat rădăcinile, și eră pe aci, să se prăbușească, aflatu-s'au bărbați de inimă, cari strigau: „să nu lăsăm Consumul să cadă, pentru că el este o necesitate în piața noastră, ne dă mărfuri bune, pune stavilă urcării prețurilor, și astfel noi cruțăm la an zeci de mii de coroane.” Ne vorbind de jur, e regretabil că și azi se află încă oameni, cari nu sprijinesc în de ajuns aceasta societate și nu înțeleg rostul ei. Aceștora nu putem, decât să le aducem aminte de cazul cu măcelăria, E. V. înființată la dorința noastră, care timp de un an, a ținut în loc, ba a făcut că alții să reducă prețul carnei; n'a fost însă sprijinită, a trebuit să înceteze. Urmarea? prețul carnei s'a urcat treptat, azi se plătește indoi, și trebuie să o cumperi cum ți-se dă, pentru că n'ai de unde alege. — Ordinea de zi a adunării generalei a fost pertractată cu mult interes. Raportul amănunțit al direcțiunii a liniștit pe toți cei de față, și a fost luat cu mulțumită spre știință. — Din raportul acesta estragem câteva cifre: în decursul anului 1906 s'au procurat mărfuri în valoare de preste 57 mii cor și s'au vândut de peste 77 mii, creditorii erau de 527478 adaus în 906 cor. 3727136 plătit 3905756 rest cor. 348858, s'au plătit interese după datorie 191847 cu peste 4 sute ai puțin ca în 1905, circulația casei a fost în 906 cu 33 mii cor. mai mare ca în anul precedent, — câștigul brut a fost de 2066881 cor. din aceste s'au plătit 8 mii cor la împrumutul cambial de 32 mii, s'au amortizat din mobilă și dubii cor 46131 s'au cheltuit în regia 1133196 rămâne venit curat 87554 cor care s'a subtras din perderile anilor anteriori. Avem fundată nădejde, că cu ajutorul lui Dumnezeu și a oamenilor de bine vom merge înainte. — În direcțiune au fost realeși: *Gavril Pop*, *Dr. Ales. Pop* și *Simeon Muntean*.

Dela societatea meseriașilor. D. mincea în 24 Februar s'a continuat seria conferințelor ținute pentru meseriași. Va vorbi dl Isaac în casina română la oarele 5½ d. a. Intrarea 10 fileri.

Regele României a fost vizitat zilele acestea de prof. dr. Norden, care a rămas deplin îndestulit de sănătatea Majestății Sale.

„Bihoreana”, institut de credit în Oradea mare invită la adunarea generală pe 27 crt. La ordinea zilei, pe lângă afacerile curente este și decideră asupra urcării capitalului social la 1200000 cor. „Bihoreana” e unul dintre instituturile cele mai solide, venitul anului 1906 a fost dn 7103705 cor. fondul de rezervă 90 mii cor. depunerile aproape 1½ mil. cor. efecte 36 mii cor.

Petrețeri. Primum invitare la producțiunea declamatorieă teatrală (executată de poporeni) care se va ține în 3 Martie st. n. în școala gr.-cat. din Demăș. Venitul curat este destinat pentru câștigarea recuzitelor școlastice.

— „Reuniunea femeilor române din Abrudsat și jur” invită la *Șezătoarea ce s'a va ține Joi în 28 Februarie st. n. a. c.* în sala hotelului „Detunată” din loc în favorul școalei reuniunii.

Moșii românești. Cetim în „Tribuna” înveselitoarea știre, că Conzistorul dela Arad a cumpărat cu 1 milion 200 mii cor. moșia contelui Szapáry Pál dela Săn-Nicolaul-sârbeș, și acum s'a hotărât cumpărarea unei alte moșii. Se înțelege, că foile patriotice turbă.

Necrolog. Din Pesta se anunță trista știre despre moartea lui: † *Andrei Frâncu*, președinte de senat la curia regească, membru în senatul fundațiunii Șulțane, încetat din viață la 19 Februarie a. c. în al 70-le an al vieții sale laborioase după un morb greu și îndelungat. Osemintele scumpului și nequității defunct se vor transporta la Buzăși în Transilvania, unde se vor așeză spre eternul repaus în cripta familiară Vineri la 22 Februarie a. c.

— † *Aurelia Feldrian* născ. *Solomon*. Sămbătă seara a adormit în Domnul după lungi și dureroase suferințe dna Aurelia F. Solomon, directoara Internatului de fetițe din Blaj, în vârsta de 51 ani. Repausata a fost o femeie evlavioasă, milostivă și inteligentă, care cu energie a condus tinerul nostru internat dela întemeierea sa până în ciasul morții sale. Un șir de ani a fost prezidenta Reuniunii femeilor române gr.-cat din Blaj, când a sporit în chip însemnat averea reuniunii. Pregătită de mult pentru sosirea ceasului fatal, a lăsat o parte însemnată a crutărilor sale fondului Internatului de fetițe. La ceremonia îngropării sale s'a adunat un distins și număros public în frunte cu Esc. Sa Mitropolitul Victor. A pontificat canonicul Dr. Marcu, azistat de 4 preoți și 2 lectori. A cântat duos corul clericilor și a predicat prof. Macaveiu. La groapă prof. Cheșianu a rostit un mișcător adio în numele comitetului Reuniunii femeilor. În loc de cunună pe sicriu. membrii reuniunii depun banii colectați la fondul Internatului de fetițe.

În veci amintirea lor!

Posta Redacțiunii.

G. B. Nu anunțăm decât cărți, ce ni se trimit.

N. O. B. Credeam, că numai continui și am lăsat să cule gă alteeva. Va urmă în numărul viitor.

Păr. M. C. H. I. S. Am primit și a doua scrisoare. Vă vom răspunde în particular. Mulțumite pentru cele trimise.

G. H. Zilele acestea vei primi răspunsul.

AVIS!

Pământ de vânzare 50—60 jugăre, parte arător, parte rât, cu condițiuni foarte favoritoare. A se adresă la **Martin Schermer Mănărade** (Monora p. Balázsfafa va).

(12) 1—1

Partea literară.

Dracul în școală,

Povestire populară, după Bolanden tradusă de
Augustin Paul.

(Continuare.)

32

„Exact limbajul social-democraților!” strigă Huber. „Cu deosebirea, că social-democrații sunt mai sinceri în mărturisirea tendințelor lor. Acești revoluționari atei zic: „Religiunea individului nu o putem înlătura, prin urmare religiunea să rămâie o afacere privată. De altă parte noi putem prin școala neconfesională să nimicim cu desăvârșire religia. De aceea trebuie să mobilizăm, școala contra bisericii și pe învățător contra popii”. — De unde rezultă, că tendințele socialiştilor și ale francmasonilor sunt aceleași. Social-democrații au dreptate, când zic, că statul modern mână apa la moara lor“.

„Trebuie să protestez împotriva unei asemenea presupunerii”, zise jidanul cu indignare prefăcută. „Fiindcă cerem instrucție și educație prin școale neconfesionale, de aici nu urmează, că noi am țintit la subversiunea ordinii sociale și de stat“.

„Mai încet, — mai încet!” exclamă Huber. „Școala creștină nu crește oameni cari se răsvrătesc împotriva ori cărei autorități. Aceștia prosperează numai pe terenul școlii neconfesionale. Nu e mirare așadar, dacă din această școală ies atâta oameni sălbatici și desfrânați, cari nu vor să recunoască nici o ordine. Chiar și radicalii francezi recunosc, că școala fără Dumnezeu și religiune crește o generație stricată până la măduvă. Ia ascultă ce zice revista revoluționară, „Radical“:

El luă revista franceză de pe masă și începuse să citească avocatului un lung articol, care raportă despre o mulțime de fapte din cari reieșea perversitatea tineretului francez. Apoi citi confesiunea de pocăință a revistei revoluționare, care zicea: „Nu trebuie să condamnăm tinerimea; noi însuși suntem vinovați de conștiințele pervertite. Noi ne-am băgat în cap, că putem să ne batem joc de tot ce e venerabil și vrednic de știmă. Noi am subminat toate principiile și am ridiculizat tot ce e sfânt. Noi am abrogat ceriul, iar judecata lui Dumnezeu pentru noi nu mai există! Noi trebuie să suportăm suferințe fără sfârșit, căci bunurile pământului sunt numai pentru cei tari, pentru cei dibaci și pentru cei fără considerații. Noi, cei slabi și asupriți contăm odinioară pe Dumnezeu și pe dreptatea egalizatoare a lumii celeialalte, cine ne va răsplăti însă acum, cine ne va răsbună? Copiii noștri ne vor blăstăma și noi vom trebui să primim blăstămele lor în tăcere; căci noi le-am luat tot ce i-ar fi putut sprijini și consolă. Ei vor fi mai perversi și mai ticăloși, decât noi. O, de-am putea muri mai curând, ca să nu vedem perversiunea pregătită de noi în toată golăciunea ei!“

Huber incheiă lectura, privind triumfător la doctor.

„Ei, — ce ziceți la aceasta?“

„Sunt părerile unui corespondent de ziar”, răspuse indiferent jidovul.

„Păreri foarte juste, — păreri conforme cu experiența, acestea sunt părerile mele!“

exclamă Huber. „Eu m'am convertit, m'am convertit radical, și sunt hotărât a lucra conform convertirii mele. Prin urmare toamna viitoare, am să-mi trimit amândoi copiii la școala călugărilor din Feldkirch“.

Acuma își pierdă Dr. Lug liniștea cu desăvârșire. Cuvântul „călugăr” avu asupra lui un efect zdrobitor. El își deschise ochii mari și fulgeri de mânie svăcneau pe fața jidovului.

„La călugări?” repetă el amenințător. „Aceasta nu o vei face!“

Dr. Huber pricepea emoțiunea cavalerului. El cunoștea ura și frica francmasonilor față cu călugării, și știea, că persecuțiile contra călugărilor izvoresc din influențele lojei. El nu putea să ofenseze mai adânc loja „Aurora”, decât prin incredințarea copiilor săi educațiunii călugărilor din Feldkirch. Cu toate acestea mânia gradului superior nu-i făcu nici o impresie.

Inima lui de german adevărat și caracterul său onorabil, revoltat de desvoltarea lucrurilor în Schwanheim au pus la o parte ori ce considerații și slăbiciunea bunătății sale fu biruită. El avea rezoluția neclintită de a executa ceea ce credea de dreptul său și de datoria sa.

„Am să-o fac!” răspuse el liniștit și rezolut. „Și de ce să nu o fac? Fanatismul dăle sălbatic contra călugărilor nu mă orbeste. Călugării nu educă liber-cugetători, hoți și pungăși. Pe temeiul credinței religioase și a fricei lui Dumnezeu, — călugării educă copiii în mod magistral, — acesta este un fapt. Călugării au să facă din copiii mei buni creștini și bărbați muncitori. — Și cu asta, basta!” — Dr. Lug se sculă de pe scaun. Palid ca un cadavru se uită cu ochi scânteiatori la Huber.

„Ești — un apostat!” strigă el ca înțepat, apoi se întoarse și părăsi odaia.

Dr. Huber se uită după dânsul și zimbiă.

„Acest om este turbat!” zise el. „Dar furia lui este scuizabilă, căci miile mele sunt pierdute pentru „Aurora”, — copiii mei îi vor crește călugării, — de aceasta trebuie să înnebunească un grad superior mai ales dacă e jidov... M'a numit apostat? Aceasta este adevărat! Am apostat dela frații întunericii și m'am convertit la copiii luminei“.

*

Fără șgomot se deschise o ușă de covor. O figură de femeie luminoasă și atrăgătoare apără pe prag; era soția lui Huber. Cu toată bogăția ei, ea nu era o damă mondenă, nu era doritoare de plăceri și distracții, vecinic schimbătoare nici de lux și curtenire. Eminentele sale calități naturale erau inobilate de credință și sentimente evlavioase. După obiceiul german, ea trăia numai pentru familie, purtarea ei era înțeleaptă și binevoitoare și iubiă sincer și cu fidelitate pe bărbatul său. Ea deplângea participarea lui la societatea lojei. Iar acum când i-s-au deschis ochii asupra adevăratelor scopuri ale societății secrete, și și-a dat dimisia, dna Huber mulțămia lui Dumnezeu pentru salvarea bărbatului, și era foarte fericită.

„Tu ești agitat Enric?” zise ea cu priviri pline de iubire asupra bărbatului. „A fost la tine dr. Lug?“

„Ia găcește ce voiă dela mine?” întrebă el vesel.

„Ca să o găcesc aceasta n'am nevoie de o agerime deosebită”, răspuse ea zimbând. „Frații dela „Aurora” nu vor să piardă cotizațiile și donațiile tale abondente, și vreau să-ți revoci dimisia“.

„Ai găcit, Elisabeto, ai găcit! Dar ce femeie drăguță și înțeleaptă am eu. Afară de aceasta”, continuă el cu aer serios. „mi-am spus părerile mele în mod franc și mi-am mărturisit simpatiile pentru școlile creștinești ale călugărilor. Asupra acestui lucru cavalerul s'a infuriat și întâi deveni o statuă de piatră, apoi ne mai putându-se stăpâni mi-a aruncat vorba de apostat și a plecat“.

„Va se zică și ultimul său cuvânt a fost o minciună”, replică ea. „Cine se întoarce dela fiii întunericii, nu lucrează ca un apostat, ci ca un bun fiu care își face numai datoria întorcându-se la credința datorită Creatorului său“.

Camerierul intră în odaie, anunțând pe copila din Schwanheim, care aducea unt.

Dr. Huber făcu semu să intre.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

Dr. Vasile Suciu: Hipnotism și Spiritism, studiu critico-teologic. Blaj 1906. 197 pag. în 8° mare.

Studiul critico-teologic, care s'a publicat în coloanele acestei foi, a apărut și în broșură Cetit în întregime, îți face impresia unui studiu temeinic, lucrat cu aparatul științific corespunzător, și în aceeași vreme extinzându-se asupra întregii literaturi spiritiste moderne. La alte neamuri, literatura spiritistă e foarte desvoltată, numărând sute de volume, și sprijinită fiind de numeroase reviste și publicațiuni de specialitate. Lanși s'a scris de tot puțin în direcția aceasta; cele câteva lucrări, pe cari le avem — le-am putea număra pe degetele dela o mână — sunt lucrute de-a-dreptul după autori străini, cu caracter pronunțat pro sau contra spiritismului. Studiul de față este cel din literatura noastră, care cerne, cu aparat, toate fenomenele hipnotice și spiritistice, și stabilește, în conformitate cu învățătura bisericii noastre, ce e adevărat și ce e fals, care e limita naturalului și când se depășește această limită.

Se obicinuește a se vorbi despre aceste fenomene pretutindeni, se experimentează chiar în multe locuri, și lumea totuși e așa de puțin informată în ce privește natura acestor manifestări, de ordin natural și de multe ori preternatural.

Iată motivul pentru care studiul de față va fi o lectură interesantă și folositoare nu numai pentru elevii seminariilor noastre și preoțime, ci și pentru marele public.

În partea primă a lucrării — hipnotismul — autorul începe cu istoricul hipnotismului, dela medicul parisian Mesmer, (sfârșitul veacului XVIII.) până la hipnotisurii zilelor noastre. Foarte interesantă e reprivirea ce se face asupra fenomenelor hipnotice-spiritiste, la pământul evului vechiu, din care reiese, că fenomenele aceste erau cunoscute și des întrebunțate la vaticinările din vechime: Mezi, Persi, Brahmini, Egipteni, Greci, Romani, etc.

În capitoliul următor se face deosebire între faptele hipnotice inferioare și cele superioare, specificându-se, între aceste din urmă: transpunerea simțurilor, fenomenele de vedere clară senzitivă, medicinale, cari au

efect, fără a fi aplicate, fenomenele telepatice, manifestarea anumitor idei și cunoștințe, pe cari hipnotizatul mai înainte nu le-a avut, cunoașterea cugetelor celor prezenți. Se citează pretutindeni cazuri concrete, între cari și cazul Ellei Salamon, binecunoscut și publicului nostru, din jurnalele ungurești din anul 1894, se face provocare la martori oculari, între cari medici de renume și chiar celebrul criminolog Lombroso.

Făcând revista critică a teoriilor asupra preavenienței acestor fenomene, autorul conchide, că acele provin din „o cauză externă, inteligentă și încă superioară omului“, expunând tot-de-odată și părerea bisericii emisă prin rezoluțiile Congregației S. P.

Spiritismul — partea a doua a studiului — începe de asemeni cu istoricul, mai recent decât al hipnotismului, căci datează numai de pe la anii 40 ai veacului trecut.

Cu privire la existența fenomenelor spiritistice, autorul înșiră o serie întreagă de experimențatori, începând cu cei șarlatani, și sfârșind cu mărturisirea competenței și nerăsturnabilă a oamenilor de știință, dintre cari unii au fost dușmani declarați ai spiritismului și au ajuns apoi a se convinge pe deplin în decursul experimențării. Între autoritățile la cari se provoacă autorul, amintim: B. P. Hașdeu al nostru, apoi neamtul Zöllner, Fechner, italianul Cesare Lombroso, englezul William Crookes, unul dintre cei mai celebri chimiști ai lumii, expunând în capitolul următor fenomene, cari s'au petrecut în prezența munițiilor savanți, și a altor număroși martori, luându-se cele mai severe măsuri de control.

În capitolul următor se înșiră pe larg câteva cazuri de molestări spiritiste. Autorul a purces foarte corect, când alătura de cazuri, petrecute în străinătate, înșiră și câteva cazuri dela noi. Astfel ceice s'ar îndoi despre adevărătatea lor, n'au decât să vorbească cu economul Filip Todea din Călian (com. Cluj), sau cu preotul gr-or. din Suatul-de-jos, sau cu părintele Gratiian Flonta, din Cătălul-român (dieceza Gherlei), ori cu părintele Mihai Pop Lupu din Șamsud, lângă Murăș-Osorheiu.

Molestările aceste sunt descrise pe larg, pe lângă protocol iscălit de mai mulți martori, cari toți sunt în viață.

Trecându-se în revistă critică părerile referitoare la cauzele cari produc spiritismul, autorul conchide, că e: diavolul, sprijinindu-și părerea aceasta pe firea fenomenelor, și pe deosebirea grozavă dintre minunile săvârșite de Mântuitorul și de sfinți și dintre cele ale taumaturgilor și mediilor spiritiști.

Înțelegem concluzia aceasta pentru fenomenele, cari peste tot nu se pot explica pe bază naturală — și nu și asupra acelor, cari nu se pot încă explica. — dupăcum și autorul spune (p. 48 și 152). — căci știința omenească mai are încă foarte mult teren de muncă, în direcția aceasta, mai ales.

Lucrarea e scrisă cu o logică bine stabilită, într-o limbă ușoară, stil curgător și sugestiv, încât poate fi cetită cu ușurință și interes de ori cine!

Al.

Posta Administrației.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

Genyete pe 1906. *Dela Crasna* pe 1904—1906. *X. Y. Z.* pe 1904 și 1905. *Casina, Caransebeș* pe 1907 sem. 1-im. *Velcher* pe 1906. *Bazna* pe 1903 și 1904. În restanță mai sunt anii 1905 și 1906. *Dr. E. B. Teaca* pe 1907. *Casina, Beiuș* pe 1907 pătrarul prim. *Siciu* pe 1906 sem. 2-le și 1907 întreg. Piusul s'a străpus fondului sub-idiar. *Crivodara* pe 1907 sem. 1-im. *G. H. Gherla* pe 1907 Numerii linsitori am dispus să Vi-să trimită. *Berind* pe 1905 sem. 2. și 1906 sem. 1-im. *T. B. Beiuș* pe 1905 sem. 2-le. *Hidveg* pe 1907 sem. 1-im. *Poroz* pe 1906 sem. 2-le. și 1907 sem. 1-im. *Bord* pe 1899—1906. *Ormenicul-de-câmpie* pe 1907. *Sănmărtinul-sărat* pe 1906. *Zazar* pe 1906. *V. E. B. Strigon* pe 1907 întreg. *Coaș* pe 1906. *Zorlenul-mare* pe 1907 sem. 1-im. *Teiuș* pe 1906. *Sibiul* pe 10-7 sem. 1-im. *Veștem* pe 1900. Vă rugăm să lins voiiți a trimite și pentru anii 1901—1906. *Casina, Abrud* pe 1907 sem. 1-im. *Murăș-Lechința* pe 1907 sem. 1-im. Cetalalți oaui s'au străpus Cassei centrale. *Budatelec* pe 1906 și 1907. *G. P. de Băsești* pe 1905 sem. 2-le. Vă rugăm și pentru anul 1906.

G. M. Beiuș pe 1906 pătrarul ultim, și Ianuarie—Martie 1907. *Roșia-de-munte* pe 1907. *I. S. Șomcuta-mare* pentru tract pe 1906 sem. 2-le. *Asuașul-de-sus* pe 1906. *Dr. I. P. Lugoș* pe 1907. *Silvașul-de-sus* pe 1907. *Micuș* pe 1907. *Pârșul-de-jos* pe 1907 sem. 1-im. *Nireș* pe 1907. *Dumitra* pe 1904 și 1905. Nrul reclamat s'a trimis. *Satul-nou-de-jos* pe 1907 sem. 1. *Reun. de lect. Năsdud* pe Ianuarie—Martie 1907. *Murăș-bărgău* pe 1906. *Petrova* pe timpul din 1/II 1894 până lu 1/II 1896. Așteptăm și mai departe după promisiune. *Sănmărtinul-de-câmpie* pe 1906. *Someș-dob* pe 1903. Vă rugăm și pentru restul anilor 1904—1906. *Corbu* s'a străpus Mesei studenților. Vă rugăm pentru restul de abonament pe 1905 și 1906. *Vaida-sântioana* pe 1907. *Cătălul-român* pe 1906 sem. 2-le. și 1907 sem. 1-im. *G. H. Roșia* pe 1905. *Veresmart* (p. Borhid) pe 1906 sem. 2-le și 1907 sem. 1-im. *M. Ny. Oradea* pe 1907. *Merisor* pe 1906. *Sănpetru* (Uzdi) pe 1906. *Zsadántelek* pe 1897 sem. 2-le. și 1898 sem. 1-im. *Tăure* pe 1907 sem. 1-im. *Coroieșteni* (Jiu) pe 1907 sem. 1. *Săpînța* pe 1905 sem. 2. și 1906 sem. 1. *Kebele-Szt.-Iván* pe 1906. *Tuşin* pe 1906. *G. C. Vlădeni* pe 1907 sem. 1. *Reun. lect. Ticvaniu-mare* pe 1907 sem. 1. *Gurusidă* pe 1907. *Silba* pe 1907 sem. 1. *Casina, Lugoș* pe 1907 sem. 1. *G. F. Bpesta* pe 1906. *Silvașul-de-jos* pe 1907 sem. 1. *Luna-de-Arieș* pe 1899—1905. *Păcari* pe 1904. Vă rugăm și pentru rest. *Tritul-superior* pe 1903 și 1904. În restanță mai sunt anii 1905 și 1906. *Valea-groșilor* pe 1907 sem. 1. *Ilișua* pe 1/III până în 31/XII 1906. *Oravița-română* pe 1907 sem. 1. *Unimăt* pe 1906 sem. 2. și 1907 sem. 1-im. *Nu e greșală*; căci dela plățirea din 17/I 1901 făcută pe 1903 sem. 2-le și 1904 sem. 1. au urmat patru plățiri, tot pe câte o jumătate de an.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție respnz.: Augustin Gruția.

Licitațiune minuendă.

Institutul de credit și economii „Chiorana“ având de a edifica o casă în Șomcuta-mare, pentru a se da în întreprindere edificarea, se publică concurs cu licitațiune minuendă pe ziua de 19 Martie n. 1907.

Spesele de edificare sunt preliminate în suma de 52,930 cor. 96 fil.

Să aduce la cunoștință, că toți aceia, cari ar dori să fie întreprinzătorii edificării casei sus amintite; pe lângă depunerea unei cauțiie, care să corespundă la 10% a speselor de edificare preliminate, să-și înainteze ofertele făcute verbal sau în scrisoare închisă la Direcțiunea institutului de credit și economii „Chiorana“ în Șomcuta-mare până la 19 Martie 1907 până la 9 oare a. m., când se va decide asupra ofertelor intrate.

Cauțiia se poate depune în bani gata sau în efecte publice. Dacă se depune în bani gata, întreprinzătorului i-se asigură interese de 5% până când în înțelesul contractului, întreprinzătorul va fi îndreptătit a-și ridica cauțiia.

Planul de edificare, precum și condițiunile se pot vedea ori în care zi dela 8—12 oare a. m. și dela 3—5 oare p. m. în localitatea institutului de credit și economii „Chiorana“ în Șomcuta-mare.

Șomcuta-mare, la 14 Februarie n. 1907.

(11) 1—1

Direcțiunea.

Să caută:

2 învățăcei

din casă bună, isteți, cu purtare morală bună. Să aibă școala confesională.

In atelierul de croitorie alui
Dionisie Trifan

(2) 6—? Blaj—Balázsfalva.

! Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cor-nute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru ori care econom a întrebuințat acest prav de îngrășare, căci prin acesta să urcă valoarea — adecă prețul vitei, porcilor și a cailor. — Prețul este 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. — Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile oauă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne oauă — sau foarte puțin. — Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii toamna și iarna întreagă, până la deplina dezvoltare a primăverii, suferă mai mult de mănăcărimea păduchilor, prin care mănăcărime sunt reținuți porcii și vitele în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-se ridica prețul, chiar pierd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fileri.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor likeruri. Cine voiește a-și prepara rum și likeruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru prepararea unei litre 40 fil., tot atâta și pentru rachiu de prune, drojdii, slobovitz, bucate, și altele.

Thea foarte ieftină și bună, 1 pachet 20 fileri, iar 1 kilogram 6 și 8 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 klgr. 1 cor. 20 fil.

Contra bătăturilor — ochi de găină la picioare — mijloc excelent și sigur. — Prețul 70 fileri.

Contra mânilor și a picioarelor înghețate. Prețul 70 fileri.

CORNEL DEMETER, apotecar

(8) 2—5 Szászváros, Piața școalei 41.

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

100 JUG. CAT.

Cei mai frumoși pomi roditori.

80,000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion sujeci (pădureți).
Arbori de promenadă, tușișe decorative
roza, poame cu boabe etc.

Cei mai buni altoi de vițe.

1/2 milion altoi de vițe
Vițe europene și americane
cu și fără rădăcină.

Cataloage și instrucțiune de cultivare gratis.

ȘCOALELE de POMI și VIȚE de VIE IMPREUNATE FISCHER & COMP. și M. AMBROSI.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj

Active.		Contul Bilanț				pro 1906		Pasive.			
		Cor.	fl.	Cor.	fl.			Cor.	fl.	Cor.	fl.
1	Casa în numărar	31.191	35			1	Capital social:				
2	Filiala Gherla	2,676	75				emisiunea I.	100.000	—		
3	Expozitura Aiud	2,212	99	36.081	09		" II.	100.000	—		
4	Bon în Giro Conto	4,067	32				" III.	97.251	76	297.251	76
5	Bon în Casa de păstrare postală	691	50	4,758	82	2	Fond de rezervă	144.200	25		
6	Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți	154.791	—			8	" special de rezervă	8,832	35		
7	Imprumuturi pe obligațiuni hipotecare	169.816	84			4	" de penziuni	44.240	08		
8	Imprumuturi hipotecare cu amortizație	2,929	82	327.477	66	5	" pt. zid. unei bis. gr.-cat. în Cluj	1,226	34		
9	Cambii escomptate			1925.328	55	6	Fondul Alexandru Bohățielu	2,080	—	200.578	97
10	Credite cambiale cu acoper. hipotecară			42.560	—	7	Depuneri spre fructificare			1867.909	52
11	Edificiul băncii	67.402	78			8	Reescompt			621.640	—
12	Realități de vânzare în orașul Cluj	80.882	90			9	Diverse conturi creditoare			7,974	58
13	Realități de vânzare în provincie	50.760	19	199.045	87	10	Imprum. hipotecare pe realități proprii			97.698	17
14	Cont curent			8,512	40	11	Dividende neridicate			688	—
15	Efecte publice			62.965	—	12	Interese tranzitoare			33.206	30
16	Realități vândute			3,070	—	13	Profit net			42.902	25
17	Diverse conturi debitoare			55.913	16						
18	Mobiliar	4,597	28								
	10% amortizare	460	28	4,137	—						
				2669.849	55					2.669.849	55

Erogațiuni.		Contul Profit și				Perdere pro 1906.		Percepțiuni.			
		Cor.	fl.	Cor.	fl.			Cor.	fl.	Cor.	fl.
I.	Interese:					I.	Interese:				
	pentru depuneri spre fructificare	62.930	19				dela cambii escomptate	138.964	70		
	" reescompt	26.462	88				" imprum. pe obligațiuni	36.086	13		
	" 4 fonduri	7,975	82				" efecte publice	2,698	60		
	" cont curent	625	88				" credite cambiale cu acoperire				
	" imprumute hipotecare pe real.	4,365	41				" hipotec.	1,468	49	179,379	78
	" vârșămintele din emisia a III.						" imprum. hipot. cu amortizație	161	86		
	" de acțiuni	4,094	64	106.454	82	II.	Provizțiuni diverse			12.167	38
II.	Spese:					III.	Chirie			9,410	06
	salare	14.838	24								
	bani de cuartir	2,268	31								
	imprimare, registre, reparaturi la										
	imobile, diverse	11.674	07	30,614	62						
	marce de prezentă	1,834	—								
III.	Contribuțiuni:										
	directă	11.862	26								
	10% dare la interese de depuneri	6,293	01	18,155	27						
IV.	Amortizațiuni:										
	pretenziuni dubioase	2,869	98								
	10% amort. de mobilar	460	28	2,830	26						
V.	Profit net			42,902	25						
				200.957	22					200.957	22

Cluj, în 31 Decembrie 1906.

(10) 1-1

Dr. Frâncu, m. p.
director executiv.N. Căciulă m. p.
prim contabil.Leontin Pușcariu m. p.
contabil.

Membrii

Direcțiunii:

Dr. Isidor Marcu m. p.
președinte.Ioan Nestor m. p.
vice-președinte.

Ștefan Havași m. p.

I. Br. Hodosiu m. p.

Dr. Márk m. p.

Dr. E. Dăianu m. p.

Leontin Pop m. p.

Examinând contul de mai sus l'am aflat în consonanță cu cărțile.

Cluj, 26 Ianuarie 1907.

Simeon Pop m. p.
președinte.

I. Lissai m. p.

Vasilie Dregan m. p.

A. C. Domșa m. p.

Dr. Victor Poruțiu m. p.

A. Mandeal m. p.

Gavril Popu m. p.